

8. Алла Олійник. Сучасні виклики та актуальні проблеми захисту прав та інтересів дітей у цивільних справах в умовах воєнного стану. Презентація. URL:https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Zahist_ditei_voen_stan.pdf (дата звернення: 29.11.2023).

*Хоменко Софія Сергіївна,
студентка 2 курсу, група 201 ННІ
№1, Національна академія
внутрішніх справ*

Науковий керівник:

*Чижев Денис Анатолійович,
доцент кафедри конституційного
права та прав людини Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

РОЗВИТОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ У ХХ СТОЛІТТІ: ІСТОРІОГРАФІЧНІ ВИТОКИ

Протягом історії людство створювало та вдосконалювало інституції для захисту та гарантування основоположних прав людини. Цей процес знайшов своє відображення в актах та законодавчих документах, які відображають еволюцію та розвиток правової бази у глобальному контексті. Важливим аспектом є розгляд історичних етапів становлення прав людини та їх конкретизації в міжнародних і національних нормативно-правових актах. Від стародавніх цивілізацій до сучасних демократичних держав.

Людство пройшло тернистий шлях до утвердження прав і свобод людини, обмежуючи всевладдя держави і поширюючи принцип рівності на ширше коло осіб і відносин між особами на ширше коло індивідуальних і міжособистісних відносин. Боротьба за права людини, за нові свободи і за нові ступені свободи часто є боротьбою за утвердження прав і свобод людини. Історія прав людини відображає постійний пошук найкращого способу захисту та гарантування непорушних прав і свобод людини.

Український юрист Теліпко В.Е казав, що: «Формування уявлень і понять про права людини почалося з найдавніших часів людської історії, з витоків людської цивілізації. Першим і, безумовно, найважливішим письмовим свідченням цього тривалого процесу є Біблія, у якій стверджувалося найголовніша істина — людина — найцінніше з-поміж усього створеного Богом... Біблія є, безперечно, одним із визначних джерел, з яких поступово розвинулися існуючі нині уявлення про права людини» [1, с. 366].

При цьому слід зазначити, що положення Загальної декларації прав людини (прийнятої в середині ХХ століття) за своїм змістом ідентичні з Біблією. Пізніше, у VI-V ст. до н.е., до ідеї рівності всіх людей звернули увагу давньогрецькі філософи - софісти (Лікофрон, Антифонт, Алкідам). За словами

філософів, усі люди від народження мають однакові, зумовлені природою права, оскільки створені Космосом.

Протягом історії люди набували прав та обов'язків, будучи частиною таких груп, як сім'ї, корінні народи, релігії та нації.

Багато в кого були традиції, схожі на "золоте правило" "Робіть іншим так, як ви б їх зробили вам". Індуїстські Веди, Біблія, Коран та Аналекти Конфуція - це чотири найстаріших письмових джерел, які стосуються питань обов'язків, прав та обов'язків людей.

Документи, які підтверджують індивідуальні права, такі як англійський Білль про права (1689), Французька декларація про права людини і громадянина (1789), Конституція США та Білль про права - написані попередниками багатьох сучасних документів про права людини. Однак у багатьох з цих документів, переводячись на політику, були виключені жінки, люди кольору та члени певних соціальних, релігійних, економічних та політичних груп [2, с. 210].

Сучасне міжнародне законодавство про права людини та створення Організації Об'єднаних Націй (ООН) є важливими історичними доповненнями. Спроба у 19 столітті заборонити торгувати рабами - яскравий приклад.

Брисяга Ю.М. каже : «Витоки явища, яке згодом стали називати правами людини, беруть свій початок з найдавніших часів людської історії. Ідеї про цінність і недоторканність життя, про рівність людей перед вищими силами містяться ще в прадавніх міфах і віруваннях. А згодом в античні часи подібні погляди набули широкого поширення у Стародавній Греції. Вони стали закономірним наслідком полісної форми демократії і були пов'язані переважно з поняттям громадянства, яке передбачало рівність усіх членів полісу в користуванні правами та свободами, насамперед політичними.» [3, с. 9].

Вперше в законодавстві було інтегровано кілька понять, пов'язаних з правами людини. Що стосується Великої хартії свобод, прийнятої в Англії в 1215 р., яку підписав король внаслідок якої і повсталими проти нього англійськими баронами. Хартія вважається першим правовим документом, який заклав основу концепції права людини, які створюють передумови для подальшого утвердження свободи і волі людей.

Дух прав людини свідомо і несвідомо передається від покоління до покоління. Треба згадати Загальну декларацію прав людини ООН, прийнята Генеральною Асамблеєю в 1948 році, права людини можна вважати універсальними, невідчужуваними і неподільні, права надаються однаково всім людям незалежно стать, раса, національність та економічне становище.

Сидоренко Н. вважає: « Поворотним пунктом у історії людства в його боротьбі за утвердження прав людини, без сумніву, стала Велика французька революція, яка створила без перебільшення документ історичної ваги - Декларацію прав людини та громадянина 1789 р. Декларація вперше на законодавчому рівні закріпила принцип формальної рівності всіх громадян перед законом, заклала основи універсальної концепції прав людини. Були

проголошені свобода совісті, свобода слова, презумпція невинуватості, недоторканність особи та її майна, а також встановлювалися обов'язок держави забезпечувати та гарантувати права і свободи людини і право громадян на опір гнобленню. При цьому свобода розумілась як можливість робити все, що не шкодить іншому. У ній зазначалося, що причиною будь-якого суспільного лиха є «забуття прав людини і зневага до них» [4, с. 68-77].

У ст. 1 Декларацію прав людини ООН сказано: «Люди народжуються і залишаються вільними і рівними в правах. Суспільні відмінності можуть базуватись тільки на міркуваннях загального блага» [5].

У минулому столітті стали поширюватися думки про необхідність захисту культурних прав від ліберальних або соціалістичних концепцій прав людини. Останні концепції, на мою думку, є генітичною спадщиною західного панування над відновленням світу.

Список використаних джерел:

1. Теліпко В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. За заг. ред. Теліпко В. Е. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 608с).
2. Пронюк Н. В. Сучасне міжнародне право : навч. посіб. / Н. В. Пронюк. — 2-е вид., змін. та допов. — К. : КНТ, 2010. — 344 с.
3. Бисага Ю.М., Палінчак М.М., Белов Д.М., Данканич М.М. Права людини. —Ужгород, 2003.-189 с.
4. Сидоренко Н. Історія становлення та розвитку інституту захисту прав людини в Європі// Вісник Львів.Ун-ту.1999, No 34 -100 с.
5. «Загальна декларація прав людини» Документ від 10.12.1948 № 995_015:// База даних «Законодавство України»/ ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015. Дата звернення: 14.11.2023

Чекарєва Тетяна,
студентка 2 курсу, група 201 ННІ №1, Національна академія внутрішніх справ

Науковий керівник:

Чижов Денис Анатолійович,
доцент кафедри конституційного права та прав людини Національна академія внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК ЯК ОБ'ЄКТА ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ В УКРАЇНІ

Україна, як суверенна країна зі своєю власною конституцією та законами, наділяє права жінок особливою увагою та визнає їх як обов'язковий об'єкт захисту. Це відображено в ряді законодавчих актів та міжнародних